

τέσσερα σχόλια για την Κυριακή

Ένας Φασίστας Έκατσε Σε Ένα Κλαδί Συλλογιζόμενος την Ανυπαρξία του – Γιώργος Δομιανός

το βράδυ των εκλογών του Οκτωβρίου του 1981 με βρήκε εννέα χρονών στον άσπρο καναπέ που υπήρχε στο ατελιέ του πατέρα μου, σε μία μικρή κάθετο της σόλωνος, την σουλίου. ο πατέρας μου ήταν γραφίστας. και εκείνη την εποχή που δεν υπήρχαν τα κανάλια, οι ραδιοφωνικοί σταθμοί, τα σόσιαλ μίντια και όλα αυτά τα μέσα προβολής για τους επίδοξους βουλευτές, τα φυλλάδια έδιναν και έπαιρναν. μέσα σε όλες τις δουλειές που είχε κάνει -σχεδόν για κάθε κόμμα- ήταν και το φυλλάδιο (ή προσπέκτους, είναι πιο 80s) ενός υποψήφιου της νέας δημοκρατίας, του απόστολου κράτσα. μετά τα πρώτα αποτελέσματα και ενώ η αθήνα γέμιζε με κόρνες αυτοκινήτων και ανυποψίαστα για το μέλλον χαμόγελα ο πατέρας μου με πήρε από το χέρι να δω αυτό το περίεργο θέαμα: την δεξιά να ηττάται. περπατήσαμε στην ακαδημίας και μετά πήγαμε προς το γραφείο του κράτσα. ήθελε λέει να μάθει πιο σίγουρα αποτελέσματα αφού οι υποψήφιοι είχαν άλλη πληροφόρηση. μπήκαμε στο γραφείο αλλά δε θυμάμαι πολλά πολλά. ένα συνονθύλευμα μουρμουρητών, τσιγαρίλας και κατήφειας υπήρχε εκεί μέσα. περπατήσαμε ανάμεσα από διάφορους ανθρώπους και ο πατέρας μου άρχισε να μιλάει με κάποιο υπεύθυνο. εγώ τριγύριζα μέσα στα δωμάτια και κάποια στιγμή βρέθηκα μπροστά σε μίαμισάνοιχτη πόρτα ενός γραφείου που έμοιαζε το μεγαλύτερο. κοίταξα και είδα τον τύπο που υπήρχε το χαμογελαστό πρόσωπο του σε δεκάδες αφίσες κολλημένες στους τοίχους να κάθετα στην καρέκλα του. κοιτούσε κάπου χωρίς να κοιτάει. στο κενό με κενό βλέμμα. όλες οι μνήμες από εκείνο το βράδυ είναι θολές. το θολό του βλέμμα όμως το θυμάμαι όσο πιο ξεκάθαρα γίνεται. τώρα που το σκέφτομαι έμοιαζε με άνθρωπο

που κάτι του παίρνουν, που του κάνουν έξωση, που τα κουστούμια του σε πέντε λεπτά έγιναν άσκοπα.

και θα μου πείτε, αφού έπρεπε να γράψω ένα κείμενο σχετικό με τις εκλογές που θα γίνουν την κυριακή. τι σχέση έχει το βλέμμα του κράτσα; έχει. γιατί προχθές, σε ένα τηλεοπτικό πάνελ, κάποια στιγμή που η κάμερα έκανε ένα λίγο πιο μακρινό πλάνο, φάνηκε στην δεξιά πλευρά ο βορίδης, που εκείνη την στιγμή δεν μιλούσε, και είχε ακριβώς το ίδιο βλέμμα με αυτό που είχα δει πριν 34 χρόνια.

για μένα οι εκλογές του 2015, είναι η καύλα που ένοιωσα εκείνη τη στιγμή. τέλος.

Λίγο πριν την κάλπη – Αγγελική Μπούμπουκα

Η προεκλογική περίοδος που τελειώνει αύριο, περιλαμβάνει ένα περιστατικό που, για μένα, περικλείει και την ουσία της

σημερινής αναμέτρησης, όχι σε κομματικό επίπεδο αλλά στο κοινωνικό πεδίο.

Ήταν σε μια προεκλογική συνάντηση γνωριμίας και συζήτησης με έναν υποψήφιο βουλευτή, στο σπίτι μιας κοινής μας φίλης, κάπου στη Β Αθηνών. Οι καλεσμένοι ήταν άνθρωποι με πολλά κοινά, κυρίως πανεπιστημιακοί και επαγγελματίες ή ερευνητές διαφόρων κλάδων της επικοινωνίας. Φαίνονταν πιθανοί ψηφοφόροι ενός ευρέως φάσματος κομμάτων (πλην της Χρυσής Αυγής). Ρωτούσαν τον υποψήφιο για την πιθανή στάση του κόμματός του ή του ίδιου, σε ενδεχόμενα σχήματα συγκυβέρνησης, στις διαπραγματεύσεις με τους δανειστές κλπ. Παρά τις πολιτικές διαφωνίες δεν υπήρχε ίχνος επιθετικότητας ή φανατισμού.

Η συζήτηση έφτασε στην αγωνία για τις καταθέσεις, τι θα σήμαινε μια χρεωκοπία, τι θα γίνει αν μας κλείσουν τα ATM για μέρες ή και εβδομάδες. Το τελευταίο, κάποιοι το είχαν ήδη βιώσει στην Κύπρο τον Μάρτιο του 2013. Μια από όλους μας είχε χάσει τότε όλες τις αποταμιεύσεις της, γιατί τις είχε στην Λαϊκή Τράπεζα. Οι Κύπριοι το έζησαν με εντυπωσιακή αυτοσυγκράτηση και αλληλεγγύη, αλλά εδώ... Τι θα συνέβαινε εδώ; Κάποιος από την ομήγυρη εξομολογήθηκε ότι ήδη είχε μεταφέρει τις οικονομίες του εκτός Ελλάδας, καλού κακού. Άλλοι φίλοι του τις είχαν βγάλει εδώ και χρόνια, είχαν ανοίξει λογαριασμούς στην Deutsche Bank, δεν ρίσκαραν ένα πιθανό κούρεμα ή ποιος ξέρει τι. Αλλά είναι και το άλλο: **«φαντάζεστε τι θα γινόταν στους δρόμους αν έκλειναν εδώ τα ATM σε μια νύχτα;»**

Φαντάστηκα κι εγώ τι θα γινόταν αν έκλειναν τα ATM στην Ελλάδα. Ξέρω ότι τίποτα καλό δεν θα ακολουθούσε. Αλλά θυμήθηκα ότι **για πολλούς ανθρώπους στην Ελλάδα τα ATM είναι ήδη κλειστά**. Μπορεί να παραμένουν ανοιχτά από τεχνικής απόψεως, αλλά τι σημασία έχει; Δίνεις το pin σε άδειους λογαριασμούς. Αν δεν έχεις δουλειά (ή σύνταξη ή άλλα εισοδήματα) και κανείς δεν βάζει λεφτά στον λογαριασμό σου, το ATM έχει κλείσει ήδη για σένα. Μπορεί να μην σου το έκαναν σε μια νύχτα με τον αιφνιδιαστικό τρόπο που το έκαναν οι Ευρωπαίοι ηγέτες στους Κύπριους πολίτες, αλλά σου το έκαναν λίγο πιο σταδιακά, σε

κάποια φάση της τελευταίας πενταετίας (αν όχι νωρίτερα). Και είναι εξίσου, αν όχι πιο κτηνώδες, γιατί δεν κράτησε δυο-τρεις βδομάδες αλλά μήνες και χρόνια.

Αυτό θύμισα στους συνομιλητές μου: «Ναι, είναι ένας υπαρκτός φόβος το τι θα συνέβαινε αν έκλειναν τα ΑΤΜ. Αλλά σκεφτείτε ότι υπάρχει και ένα μεγάλο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας που έχει ήδη χάσει ουσιαστικά τα πάντα και που το κλείσιμο των ΑΤΜ δεν μπορεί να το φοβίσει πλέον». Κι ακούγοντας τον εαυτό μου να το λέει, κατάλαβα ότι αυτός είναι και ο βαθύτερος διαχωρισμός μας μπροστά στην κάλπη: **καλούμαστε να αποφασίσουμε για το μέλλον αυτής της χώρας οι μεν προσπαθώντας να περισώσουμε ό,τι μπορούμε από όσα έχουμε, οι δε προσπαθώντας να μείνουμε ζωντανοί έχοντας ήδη χάσει τα πάντα.**

Καθεμία από τις δύο πλευρές οχυρώνεται γύρω από τα όριά της, σχεδόν αγνοώντας την ύπαρξη της άλλης. Το «**δεν σε κοιτάω, άρα δεν υπάρχουν**», που είναι από μόνο του μια νάρκη, γίνεται όλο και πιο εξόφθαλμο. Χωρίς να σημαίνει ότι γίνεται επίτηδες ή κακόβουλα. Απλώς είναι η πραγματικότητα. Γύρω από το ΑΤΜ έχει στηθεί ένα οχυρό. Αν ζεις (ακόμα) μέσα σε αυτό, νομίζεις ότι ξέρεις ποιο είναι το πρόβλημα, πιθανόν και η λύση. Αλλά αν δεν κοιτάξεις κι έξω από αυτό, ποτέ δεν θα μάθεις πώς ζουν και πώς αποφασίζουν οι άλλοι που δεν χώρεσαν μέσα του.

η Κυριακή των κουρασμένων – το βυτίο

Έχω την αίσθηση ότι αυτές οι εκλογές δεν είναι εκλογές της μεγάλης μάχης, πόσο μάλλον της ελπίδας, αλλά κυρίως οι εκλογές της κούρασης.

Πέντε μακριά, τεράστια, ατέλειωτα χρόνια μας φτωχοποίησαν, μας τρομοκράτησαν, μας υποτίμησαν, έδωσαν σφαλιάρες στους φίλους μας, κυνήγησαν τους διπλανούς μας και κύλησαν γενικά μέσα στο ζόφο και την αναξιοπρέπεια. Είδαμε τους φίλους απολυμένους και απλήρωτους. Διαβάσαμε τα μηνύματά τους «δε θα έρθω απόψε, δεν έχω μία», «με έδιωξαν δεν θα πάρω αποζημίωση» «250 ευρώ, πέντε μέρες δουλειά». Παρακολουθήσαμε τους μετανάστες να στοιβάζονται και να πεθαίνουν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Είδαμε να ζωντανεύει η Δεξιά του '50 σα φάντασμα παλιού μυθιστορήματος. Αναπνεύσαμε μεσοπόλεμο και νεοναζισμό και στοχαστήκαμε στ' αλήθεια πάνω στη στρατιωτικοποίηση του βίου. Βουλιάξαμε σε μια απέραντη μαυρίλα, σ' αυτή τη μαυρίλα που

προκαλεί πολλαπλή απελπισία. Δεν ξέρεις από πού να φυλαχτείς. Από τον χρυσαυγίτη συγγενή, από τον απολιτίκ υπερσιλάτο καταναλωτή καινοτομίας, από τον κυνικό οπαδό κάθε λιτότητας, από τον ακούραστο εχθρό του αδύναμου.

Διαμαρτυρηθήκαμε, διαδηλώσαμε, φάγαμε τα μούτρα μας, αποτύχαμε κάπου να οργανωθούμε, πετύχαμε να οργανωθούμε κάπου αλλού. Κυρίως όμως νιώθω πως κουραστήκαμε. Ίσως να φταίει η απουσία μιας νίκης, ίσως να φταίει η διαρκής υποτίμηση της δυνατότητας να υπάρχουν εντός ενός κόσμου που δε σταματάει λεπτό να υπολογίζει και να χρεώνει, να υπολογίζει και να χρεώνει. Η κούραση του ανθρώπου που δανείστηκε και ξαναδανείστηκε, που περπατάει, κοιμάται, διαβάζει, πίνει και στο μυαλό του το άορατο κομπιουτεράκι δε σταματάει ποτέ.

Όταν στα μέσα του '90, μαθητής, άκουσα σε πορεία πρώτη φορά τη φράση «μίσος ταξικό», απόρησα, ενοχλήθηκα και άρχισα το κήρυγμα για τον ξύλινο λόγο της αριστεράς και άλλα ανάλογα. Έπρεπε να έρθουν αυτά τα χρόνια για να καταλάβω με έναν πλάγιο τρόπο ένα σωρό πράγματα, ανάμεσά τους και αυτή τη φράση. Έπρεπε να έρθουν αυτά τα χρόνια για να αντιληφθώ ότι άλλο να φλυαρείς ασύστολα για μια κάποια «ταξική συνείδηση» κι άλλο η ζωή η ίδια να σε αναγκάζει, σαν άλλο κουρδιστό πορτοκάλι, να δεις με μάτια ορθάνοιχτα τι ακριβώς σημαίνει τάξη. Τα χρόνια χάρισαν όχι ακριβώς συνείδηση, αλλά αίσθηση. Αίσθηση της τάξης, του κόσμου, του διπλανού.

Τώρα, αποσβολωμένοι, παρακολουθούμε το σύνθημα «η ελπίδα έρχεται». Η τηλεόραση παίζει σκόρπιες φράσεις: «ιστορική συμφιλίωση λαού και σωμάτων ασφαλείας» «εθνική ενότητα» «πρόγραμμα Θεσσαλονίκης» «διαπραγματεύση». Από την οθόνη το bella ciao, οι πραγματικές αυταπάτες και η πραγματική φοβερή ανακούφιση απ' την έξοδο της ακροδεξιάς. Όλα μαζί σε μια ολοφώτεινη μπαλαρίνα λούνα παρκ που πάει με ιλιγγιώδη ταχύτητα. Κάποιος που δεν έχει ζαλιστεί από το γύρω γύρω, μπορεί να βλέπει καθαρά και να λέει ότι ο αγώνας, όλοι οι αγώνες δηλαδή, συνεχίζονται, με τα πάνω και τα κάτω τους, και πάντως τίποτα δεν κρίνεται ή δεν θα κριθεί οριστικά σε μια

όποια θεσμική Κυριακή. Αλλά το αδιανόητα ατέλειωτο γύρω γύρω, προκαλεί και κούραση και δεν μπορείς πάντα να ξυπνάς και να λες με ευκολία ότι η μάχη συνεχίζεται.

Σήμερα ο Καλαμούκης στην Ελληνοφρένεια, είπε διαλέγουμε στάση, όχι ψήφο. Ίσως ήταν και μια προσπάθεια να απενοχοποιηθούν οι πάντες. Και αυτοί που θα ψηφίσουν σύριζα και οι άλλοι που δεν. Η αλήθεια είναι ότι η ψήφος μπορεί να αλλάξει τον χθεσινό ακροδεξιό νεοδημοκράτη με τον αυριανό κεντροαριστερό συριζαίο, γεγονός που ούτε να υποτιμηθεί μπορεί, ούτε και να θεωρηθεί ότι αυτομάτως αλλάζει κάτι ουσιαστικό. Η στάση όμως απέναντι στα πράγματα (και η πράξη που αυτή συνεπάγεται) είναι αυτή που αλλάζει τον κόσμο πότε οδηγώντας προς ένα φασίζον σπιράλ, πότε κάνοντας άλματα προς την ελευθερία. Συνεπώς το μόνο σίγουρο είναι ότι τίποτα δεν τελειώνει την Κυριακή. Μαζί με την ψήφο ή την αποχή μας λοιπόν, ας κρατάμε αυτά τα χρόνια (και όσα ακολουθήσουν) ως μια διαρκή υπενθύμιση. Τίποτα δεν είναι δεδομένο και τίποτα δεν χαρίζεται. Ας μας φάνε οι δρόμοι.

εκλογές χωρίς τίτλους – Χρήστος Σύλλας

Οι εθνικές εκλογές του 2015 είναι ένα ακόμα «πολυπρόσωπο» συμβάν στην χρονογραμμή της ιστορικής και κοινωνικής κίνησης που επιφυλάσσει για όλους ανεξαιρέτως τα δικά της χούγια. Για κάποιους είναι ένα σημαντικό γεγονός στο οποίο συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα τόσο για να εξυπηρετηθούν όσο και για να εξυπηρετήσουν – όπως διακηρύσσουν.

Για άλλους πάλι, είναι μια συγκεκριμένη, οριοθετημένη και ξοφλημένη λειτουργία της αστικής δημοκρατίας που έχει δώσει το όνομά της σ' έναν πολιτικά και κοινωνικά οργανωμένο ολοκληρωτισμό. Και οι δύο παραπάνω αντιλήψεις (μεταξύ πολλών άλλων) με όποιες ενέργειες, δράσεις και πρακτικές συνοδεύονται, **έχουν ν' αντιμετωπίσουν μια σκληρή υλική πραγματικότητα** εντός της οποίας ο ταξικός πάτος συνθλίβεται μέχρι θανάτου ενόσω τα μικρομεσααστικά στρώματα συνεχίζουν «παραδοσιακά» την κατηφόρα της φτωχοποίησης: **παραδοσιακά διότι η επίθεση/εκμετάλλευση του Κεφαλαίου και του Κράτους έχει συστηματοποιηθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε η περιθωριοποίηση γίνεται αισθητή ως μια φυσιολογική διαδικασία ενώ ταυτόχρονα βιώνεται ως μια κανονικότητα που δεν σηκώνει αποκλίσεις και αντιστάσεις.**

Στη μέγγενη του πλανητικού νεοφιλελευθερισμού, ο ντόπιος ελληνικός καπιταλισμός έχει πετύχει αρκετά τα τελευταία χρόνια πάνω στο τομάρι μεταναστών εργατών, συνεχίζει να ελέγχει τους ρυθμούς ατομικής και συλλογικής επιβίωσης ενώ κυνηγά όποιες προσπάθειες αυτονόμησης έρχονται από τα κάτω, από εκείνους τους πολιτικούς χώρους που αισθάνονται αιχμάλωτοι ενός κράτους-χαφιέ και δεσμοφύλακα.

Πλάι σ' αυτή τη ματιά, η στρατηγική ξεδίπλωση του ευρωπαϊκού συντηρητισμού και των φασιστικών υποστυλωμάτων, δείχνει μάλλον με πιο ξεκάθαρους όρους τους σύγχρονους εξουσιαστές και εξουσιαζόμενους, **επιτρέπει στις συνθήκες ύπαρξης να αναδείξουν**

τις συνειδήσεις που διαμορφώνονται στα χαρακώματα των μητροπόλεων, των εθνικών κρατών και των περιφερειών.

Το πόσο ριζοσπαστικές ή αντεπαναστατικές θα είναι, κανείς δεν ξέρει με βεβαιότητα, και γι' αυτό εδώ χρειάζεται μια κινηματική δουλειά που θα δείξει ετοιμότητα, δεν θα πέσει στο θόλωμα των νερών από την καθεστωτική προπαγάνδα και δεν θα συγκροτηθεί πάνω σε ασυναρτησίες και φόβο.

Το ποιες είναι αυτές οι συνειδήσεις, κατά που κοιτάζουν, τι επιθυμούν και πώς προσπαθούν να το αποκτήσουν, θα φωτογραφηθεί και μέσα στις ελληνικές εκλογές ωστόσο έχει ήδη φανεί και φαίνεται κυρίως έξω από αυτές, στην καθημερινότητα, το δρόμο, τη δουλειά, τις γειτονιές, εκεί που τα βλέμματα βρίσκονται σε παραλλήλους ή κάποτε διασταυρώνονται.

Η διαλεκτική παραμένει, το ζήτημα είναι ποια υποκείμενα αλληλεπιδρούν και σε ποια συγκυρία. Όσοι κρύβουν τις αντιφάσεις του καπιταλισμού, είτε με τη κρατική ενδυμασία είτε με την κατασκευή ψυχώσεων στη βάση του φόβου (ισλαμοφοβία, ομοφοβία, ξενοφοβία, αρρωστοφοβία κλπ), έχουν συμφέροντα να το κάνουν, σε βάρος πάντα των καταπιεσμένων τάξεων.

Το ελληνικό κράτος ως ταξικός διαιρέτης κάνει για άλλη μια φορά εκλογές για να διαχειριστεί συμφέροντα και ζωές. Προβληματικό εξ αρχής, περισσότερο προβληματικό και προκλητικό για όσους παλεύουν ν' αυτονομηθούν από γιορτές δημοκρατίας.